

Στάδια αναπτύξεως των παθών: λογισμοί, συναισθήματα και επιθυμίες (Αγ. Θεοφάνης ο Έγκλειστος)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 24 Νοεμβρίου, 2015

Τὰ πάθη ἐμφανίζονται μέσα μας κάθε τόσο. Ἡ ἐμφάνισή τους πιστοποιεῖ τὴν ἀκαθαρσία μας, ἀλλὰ δὲν μᾶς ἐνοχοποιεῖ. Ἐνοχοὶ εἴμαστε ἀπὸ τὴ στιγμή πὺ κλίνουμε εὐνοϊκὰ πρὸς ὅποιοδήποτε πάθος, ἀπὸ τὴ στιγμή, δηλαδή, πὺ ὄχι μόνο δὲν τὸ θεωροῦμε ὡς ἐχθρὸ καὶ δὲν τὸ πολεμοῦμε μὲ τὸ θυμὸ, ἀλλὰ καὶ τὸ καλοδεχόμεστε, ὅποτε ἐμφανίζεται, βρίσκοντας ἀπόλαυση στὸν ἐρεθισμὸ πὺ μᾶς προξενεῖ. Αὐτὴ ἡ στάση δείχνει διάθεση συμφιλιώσεως μὲ τὸ πάθος καὶ, συνεπῶς, ἐναντιώσεως στὸν Θεό· «γιατί ὅποιος ἔχει σαρκικὸ φρόνημα, ἐχθρεύεται τὸν Θεὸ» (Ρωμ. η´ 7).

Μόλις ἀρχίζει ἡ εὐνοϊκὴ κλίση πρὸς τὸ πάθος, ὅσο ἀνεπαίσθητη κι ἂν εἶναι αὐτὴ, ἀρχίζει καὶ ἡ ἐνοχή. Καὶ ὅσο αὐξάνεται ἡ πρώτη, τόσο αὐξάνεται καὶ ἡ δευτέρα. Στὴ συνέχεια θὰ σοῦ περιγράψω τὴν σχετικὴ διαδικασίᾳ:

Ὅλη μέρα οἱ λογισμοὶ κινοῦνται. Κινοῦνται καὶ περιπλανιοῦνται πέρα-δῶθε. Οἱ περισσότεροι εἶναι λογισμοὶ μάταιοι, καθὼς ἀναφέρονται σὲ κοινὲς καθημερινὲς ὑποθέσεις καὶ ἐργασίᾳ ρουτίνας. Ἀνάμεσα σ´ αὐτοὺς τοὺς λογισμοὺς ξεφυτρώνουν κάπου-κάπου καὶ ἄλλοι, πὺ ἀποτελοῦν κενὰ ὄνειροπολήματα. Ὅλοι τους συνωστίζονται ἄτακτα στὴν ἐπιφάνεια τῆς ψυχῆς, δημιουργώντας ἐκεῖ σύγχυση καὶ ἀναστάτωση. Σοῦ ἔχω πεῖ ἄλλοτε, πῶς ν´ ἀντιμετωπίζεις ἀποτελεσματικὰ αὐτὴ τὴ σύγχυση, πὺ σοῦ ἀφαιρεῖ τὴν μνήμη τοῦ Θεοῦ, καὶ πῶς ν´ ἀποκαθιστᾷ μέσα σου τὴν τάξη καὶ τὴν ἡρεμία.

Ἐκεῖ, λοιπόν, πὺ κάθεσαι καὶ συλλογίζεσαι, ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους λογισμοὺς σου παρουσιάζεται κι ἓνας ἀλλόκοτος “ἐπισκέπτης”. Παρουσιάζεται καὶ ἀπαιτεῖ τὴν προσοχή σου. Τὸ ὑπογραμμίζω: Απαιτεῖ τὴν προσοχή σου. Μὴν τὸν ἀφήσεις ποτὲ νὰ περάσει ἀπαρατήρητος. Δίχως τὴν παραμικρὴ χρονοτριβή, σταμάτα τον καὶ ἀνάκρινέ τον: Ποιὸς εἶναι; Ἀπὸ ποῦ ἔρχεται; Τί θέλει; Τὶς ἀπαντήσεις δὲν θὰ σοῦ τὶς δώσει ἐκεῖνος. Θὰ τὶς βρεῖς ἐσύ, ἀφοῦ τὸν παρατηρήσεις προσεκτικὰ.

Ἄς ὑποθέσουμε πῶς εἶναι ἓνας ἄνθρωπος πὺ κάποτε σὲ προσέβαλε καὶ πὺ τώρα, εἴτε αὐτόματα εἴτε συνειρμικὰ, ἔρχεται στὸν νοῦ σου. Εἶναι βέβαιο πῶς ἡ θύμηση αὐτοῦ τοῦ προσώπου καὶ τῆς προσβλητικῆς του συμπεριφορᾳς θὰ γεννήσει μέσα σου ἀγανάκτηση, ὀργή, ἀκόμα καὶ τὴν ἐπιθυμία τῆς ἐκδικήσεως, θὰ σὲ φέρει δηλαδή σὲ μιὰ κακὴ ψυχικὴ κατάσταση. Πρόκειται, ἐπομένως, γιὰ λογισμὸ ἐχθρικό. Καὶ ἀφοῦ πρόκειται γιὰ λογισμὸ ἐχθρικό, πρέπει νὰ τὸν ἀντιμετωπίσεις ἐχθρικά: Νὰ τὸν

ἀποκρούσεις καὶ νὰ τὸν διώξεις μακριὰ μὲ περιφρόνηση καὶ θυμό.

Ἔτσι θὰ ἐξουδετερώσεις τὸ τέχνασμα τοῦ πονηροῦ, ποὺ σοῦ ἔβαλε τὸν λογισμό, καὶ θ' ἀποφύγεις τὴν παγίδα του. Ἄν, ἀπεναντίας, δεχθεῖς τὸν λογισμό καὶ συγκρατήσεις στὸν νοῦ σου τὴν εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου ποὺ σὲ προσέβαλε, θ' ἀκολουθήσουν κι ἄλλοι λογισμοί, κι ἄλλες εἰκόνες, ποὺ θὰ ἀναπαραστήσουν πολὺ ζωντανὰ καὶ μὲ κάθε λεπτομέρεια στὴν φαντασία σου τὸ ἐπεισόδιο τῆς προσβολῆς. Ἡ νοερὴ ἀναπαράσταση τοῦ ἐπεισοδίου θὰ ξεσηκώσει στὴν καρδιά τὴν ὀργή, δηλαδή ἓνα συναίσθημα ἐμπαθές. Καὶ πρέπει νὰ ξέρεις, ὅτι κάθε φορὰ ποὺ ἐπιτρέπεις σὲ ἐμπαθῆ συναισθήματα νὰ ἐκδηλωθοῦν, συντελεῖς στὴν ἐδραίωση τῶν ἀντίστοιχων παθῶν στὴν ψυχὴ σου.

Ἄν συνέλθεις ἔγκαιρα, ἂν θυμηθεῖς καὶ συναισθανθεῖς πόσο κακὸ εἶναι νὰ γίνεσαι ἔρμαιο ὁποιοῦδήποτε πάθους, τότε θ' ἀπομακρύνεις τόσο τὸ ἐμπαθές συναίσθημα ἀπὸ τὴν καρδιά σου ὅσο καὶ τὸν λογισμό ποὺ τὸ προκάλεσε ἀπὸ τὸν νοῦ σου. Ἔτσι ἡ ταραχὴ θὰ περάσει καὶ ἡ ἐσωτερικὴ εἰρήνη θ' ἀποκατασταθεῖ. Διαφορετικά, γύρω ἀπὸ τὸ ἐμπαθές συναίσθημα, ποὺ ἔχει ξεσηκωθεῖ στὴν καρδιά, θὰ μαζευτοῦν κι ἄλλα, ἐρεθίζοντάς το. Αὐτὰ τὰ συναισθήματα θ' ἀρχίσουν νὰ σοῦ προκαλοῦν σκέψεις ὅπως οἱ ἀκόλουθες: «Πῶς τόλμησε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος νὰ μὲ προσβάλει; Ποιὸς νομίζει πῶς εἶναι; Κανένας σπουδαῖος; Δὲν μπορῶ νὰ παραβλέψω τέτοια προσβολή. Μήπως εἶμαι κατώτερή του; Ἄν ἀφήνω τὸν καθένα νὰ μοῦ φέρεται μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, ἡ ζωὴ μου θὰ γίνει μαρτυρικὴ. Ἄ, ὅλα κι ὅλα! Πρέπει ὅπωςδήποτε νὰ τοῦ δείξω πῶς, ὅταν ἐνεργεῖ ἔτσι, θὰ πληρώνεται μὲ τὸ ἴδιο νόμισμα». Νά, ἡ ἐπιθυμία σου γιὰ ἐκδίκηση ἔχει κιόλας ὠριμάσει. Τὸ πάθος ριζώνει ὅλο καὶ πὼς βαθιὰ στὴν ψυχὴ σου. Εἶναι τὸ τρίτο στάδιο. Καὶ σ' αὐτὴ τὴν φάση, ἂν συνέλθεις, μπορεῖς νὰ σταματήσεις τὸ κακὸ. Μπορεῖς νὰ διώξεις τὴν ἐπιθυμία. Ἡ ἐπιθυμία, βλέπεις, δὲν συμπίπτει μὲ τὴν ἀπόφαση. Τὴ μιὰ στιγμή ἔρχεται, τὴν ἄλλη μπορεῖ νὰ φύγει. Ἔτσι, ἂν ἀπαλλαγεῖς ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία, θὰ ἐπανέλθεις στὴν εἰρηνικὴ σου κατάσταση· ἂν ὄχι, ἡ ταλαιπωρία σου θὰ συνεχιστεῖ.

Κοίτα πῶς ἀπὸ τὸν **λογισμό** γεννήθηκε τὸ **συναίσθημα** καὶ πῶς ἀπ' αὐτὰ τὰ δυὸ γεννήθηκε ἡ **ἐπιθυμία**. Ὁ νοῦς κυριεύθηκε ἀπὸ τὸ πάθος. Ἡ ψυχὴ μολύνθηκε ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, ἁμαρτία ὡστόσο μόνο **νοερὴ** ἴσαμε τούτη τὴν ὥρα. Εἶναι μακρὸς ἀκόμα ὁ δρόμος ὡς τὴν **πράξη**. Ἀνάμεσα στὴν ἐπιθυμία καὶ τὴν πράξη ὑπάρχουν **δυὸ ἀκόμα στάδια**, α) **ἡ ἀπόφαση** καὶ β) **ὁ σχεδιασμὸς τῆς πράξεως**.

Τὸ πῶς διαμορφώνεται ἡ ἀπόφαση δὲν εἶναι πάντα φανερό. Σὲ ἐμβρυώδη μορφή ἐνυπάρχει ἤδη στὴν ἐπιθυμία. Στὴν συνέχεια ἀναπτύσσεται μαζὶ μὲ τὸν σχεδιασμό τῆς πράξεως, δηλαδή τὴν ἐπιλογὴ τῶν μέσων, τὸν προσδιορισμὸ τῶν μεθόδων καὶ τὴν ἐξεύρεση τῶν καταλλήλων συνθηκῶν. Ἡ ἀπόφαση εἶναι ὀλοκληρωμένη, ὅταν ὅλα πιά ἔχουν σχεδιαστεῖ καὶ προμελετηθεῖ. Τότε ἡ πράξη ἔχει ἤδη συντελεστεῖ νοερά, ἡ ἁμαρτία ἔχει ἤδη διαπραχθεῖ μπροστὰ στὸν Θεό, οἱ ἐντολὲς ἔχουν ἤδη καταπατηθεῖ,

ή συνείδηση έχει ήδη παραβιαστεί.

Συχνά περνάει πολλὸς καιρὸς ἀπὸ τὴν γέννηση τῆς ἐπιθυμίας ὡς τὴν ἀπόφαση καὶ τὸν σχεδιασμό τῆς πράξεως. Ἡ ψυχὴ συγκρατεῖται ἀπὸ τὸν φόβο τοῦ Θεοῦ. Ὁ νοῦς δὲν ξεχνάει τὶς ἐντολὲς τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ ἡ συνείδηση δὲν σωπαίνει. Ὅλες, ὡστόσο, οἱ σωτήριες παραινέσεις τῆς ἀψηφοῦνται. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἤδη στὴν ἀπόφαση ὑπάρχει παράβαση καὶ ἁμαρτία. Ὁ λογισμὸς, τὸ συναίσθημα καὶ ἡ ἐπιθυμία ἔχουν πλέον κυριεύσει ὅλη τὴν ψυχὴ. Ἡ κλίση πρὸς τὴν ἁμαρτία, πάντως, δὲν εἶναι ἀκόμη ἀκαταμάχητη. Ἀκαταμάχητη γίνεται ἀπὸ τὴν στιγμή πού ἡ ψυχὴ ἀρχίζει νὰ μελετᾷ μὲ προσοχὴ καὶ ἐπιμονὴ τὸν τρόπο ἱκανοποίησεως τοῦ πάθους. Τότε πιά βαδίζει πρὸς τὴν ὀλοκλήρωση τῆς ἁμαρτίας.

Ὅσο ἡ ἀπόφαση διαμορφώνεται, ἡ ἐλευθερία περιορίζεται. Ἡ ψυχὴ ὅλο καὶ πιὸ ἔντονα αἰσθάνεται πὼς εἶναι ἀπόλυτα ἀναγκασμένη νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν ἐμπαθῆ σκοπὸ τῆς. Ἀλλὰ τέτοια ὑποχρέωση δὲν ἔχει. Αὐτὸ πὸ αἰσθάνεται εἶναι μία αὐταπάτη, μία πλάνη. Ἡ ἀπόφασή τῆς μπορεῖ νὰ παραμείνῃ ἀνεκπλήρωτη ἐξ αἰτίας ὁποιουδήποτε κωλύματος, πὸ ἐνδεχομένως θὰ παρουσιαστεῖ. Ἴσως, ὅμως, καὶ αὐτοθέλητα νὰ παραιτηθεῖ ἀπὸ τὸν σκοπὸ τῆς ἡ ψυχὴ, ἂν ὑπερισχύσουν τελικὰ μέσα τῆς ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ φωνὴ τῆς συνειδήσεως. Διαφορετικά, ὁ ἐμπαθῆ σκοπὸς πραγματοποιεῖται, ὅπως σχεδιάστηκε. Ἄς ὑποθέσουμε, λοιπόν, ὅτι τὸ σχέδιο ὑλοποιήθηκε. Τὸ πάθος ἱκανοποιήθηκε. Ἡ ἁμαρτία διαπράχθηκε. Ἡ ἀπόφαση μετουσιώθηκε σὲ πράξη. Τί ἄλλο ἀπομένει νὰ γίνῃ; Φαινομενικὰ τίποτα. Μὰ δὲν εἶναι ἔτσι. Τὸ κακὸ ἔχει προεκτάσεις καὶ ἐπακόλουθα.

Π ρ ὦ τ ο ν. Ὡς τὴν στιγμή τῆς πτώσεως ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ συνείδηση ἀπλῶς ἀγνοήθηκαν καὶ περιφρονήθηκαν· τώρα, μὲ τὴν πτώση, παραβιάστηκαν καὶ καταπατήθηκαν. Ὡς τὴν στιγμή τῆς πτώσεως ἡ συνείδηση ἦταν σὰν μιὰ μητέρα πὸ πάσχιζε νὰ ἀποτρέψῃ τὸν γιό τῆς - τὴν ψυχὴ - ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, κι ἐκεῖνος ἀπλῶς δὲν τῆς ἔδινε σημασία· τώρα μὲ τὴν πτώση, ὁ γιὸς ἁμαρτάνει, ἀπαντώντας στὶς ἱκεσίες τῆς μητέρας του μὲ γρονθοκοπήματα καὶ χαστούκια.

Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν. Τώρα ἡ ἐσωτερικὴ διεργασία, πὸ ὀδήγησε στὴν πτώση, ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὰ ἐξωτερικὰ γεγονότα. Καὶ θὰ συνεχίσει νὰ ἐπηρεάζεται, ἐκτὸς κι ἂν ὁ ἄνθρωπος μετανοήσῃ. Ἄν δὲν τὸ κάνει, θὰ γεύεται γιὰ πάντα τοὺς καρποὺς τῆς ἁμαρτίας.

Τ ρ ῖ τ ο ν. Ἡ θεία χάρις ἐγκαταλείπει τὸν ἄνθρωπο, πὸ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ πηγαίνει μὲ τὸν ἐχθρό του. Τότε μαραζώνει, λυγίζει, αἰσθάνεται νὰ συντριβῆται κάτω ἀπὸ ἓνα βαρὺ φορτίο. Σ' αὐτὸν ἐκπληρώνεται ὁ λόγος τοῦ Κυρίου γιὰ τὸ δαιμονικὸ πνεῦμα πὸ ἐπιστρέφει μὲ ἄλλα ἑφτά πιὸ πονηρὰ (Ματθ. ιβ' 43-45). **Μελαγχολία, ἀνησυχία, ψυχοπλάκωμα - νὰ ποιὸς εἶναι ὁ μισθὸς τοῦ πάθους πὸ ἱκανοποιήθηκε.** Ἀπίστευτο! Ἀπὸ τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ πάθους ὁ

ἄνθρωπος περιμένει ἕναν παράδεισο: «Θὰ εἶστε σὰν θεοὶ» (Γεν. Γ´ 5). Μόλις ὅμως τὸ ἱκανοποιήσει, βγαίνει ἀπὸ τὴν πλάνη καὶ διαπιστώνει πὼς ὁ ποθητὸς “παράδεισος” δὲν ἦταν παρὰ μιὰ αὐταπάτη. Τώρα ἔχει μείνει μὲ **τὸ κενό, τὴν ὀδύνη, τὴν στενοχώρια, τὸ βάρος**. Βλέπει πὼς ἡ προσδοκία του διαψεύσθηκε. Περίμενε νὰ χαρεῖ, μὰ ἔγινε τὸ ἐντελῶς ἀντίθετο. Ὁ δρόμος ποὺ πῆρε, δρόμος ἐνδόσεως στὸ πάθος, τὸν ὀδήγησε στὴν **ἁμαρτία** καὶ τὴν **κατάθλιψη**.

Ἄς ἔρθουμε τώρα σ’ ἐσένα. Τί θὰ κανεῖς ἀπ’ ὅσα ἔχουμε πεῖ; Ἄν ἡ ἀπόφασή σου νὰ ὑπηρετήσεις τὸν Κύριο εἶναι εἰλικρινής, ἂν ὁ νοῦς σου εἶναι ἀδιάλειπτα προσηλωμένος στὸν Θεὸ μὲ εὐλάβεια καὶ ἂν ἐπιτηρεῖς αὐστηρὰ τὸν ἑαυτό σου, τότε εἶναι ἀδύνατο νὰ κινηθεῖ ποτὲ ἡ ψυχὴ σου πρὸς τὴν ἱκανοποίηση τῆς ἐμπαθοῦς ἐπιθυμίας, ἐπομένως εἶναι ἀδύνατο καὶ νὰ γευθεῖ τοὺς πικροὺς καρπούς της. Νὰ ποιὸς εἶναι ὁ **ἑσωτερικὸς σου ἄγώνας**.

Λογισμὸς ἢ συναίσθημα ἢ ἐπιθυμία ἐμπαθῆς περνάει μερικὲς φορὲς ἀπὸ τὴν ψυχὴ ἀστραπιαία, σχεδὸν ἀσυνείδητα. **Σὲ τέτοια περίπτωση, δὲν εἶμαστε ἔνοχοι, ἂν μόλις συνειδητοποιήσουμε τὴν προσβολή, διώξουμε μὲ ἀπέχθεια καὶ θυμὸ τὸ λογισμὸ ἢ τὸ συναίσθημα ἢ τὴν ἐπιθυμία. Ἐνοχὴ ἔχουμε, ἂν, μετὰ τὴν συνειδητοποίηση τῆς προσβολῆς, καθυστερήσουμε ν’ ἀντιδράσουμε ἢ καὶ ὀλότελα ἀδρανήσουμε. Ὁ βαθμὸς τῆς ἐνοχῆς μας τότε εἶναι ἀνάλογος μὲ τὴν καθυστέρηση ἢ τὴν ἀδράνειά μας**. Διῶξε τὸν λογισμὸ, καὶ δὲν θὰ ὑπάρξει συναίσθημα ἢ ἔλξη. Δὲν ἐδίωξες ἔγκαιρα τὸν λογισμὸ, καὶ γεννήθηκε μέσα σου κάποιον ἐμπαθὲς συναίσθημα; Διῶξε τὸ συναίσθημα, καὶ δὲν θὰ ὑπάρξει ἐπιθυμία. Δὲν ἔδιωξες ἔγκαιρα οὔτε τὸ συναίσθημα, καὶ γεννήθηκε μέσα σου κάποια ἐμπαθῆς ἐπιθυμία; Διῶξε τουλάχιστον τὴν ἐπιθυμία, καὶ δὲν θὰ κινηθεῖς πρὸς τὸ πάθος.

Ἄν, παρατηρώντας στὸ νοῦ σου ἕναν ἐμπαθῆ λογισμὸ, τὸν δέχεσαι συνειδητὰ καὶ αὐτοπροαίρετα, εἶσαι ἔνοχη. Κι αὐτὸ γιατί δέχεσαι κάτι, ποὺ ξέρεις πὼς εἶναι ἐνάντιο στὸν Θεὸ καὶ σ’ ἐσένα. Δὲν εἶσαι ἔνοχη, ὅμως, ὅταν ἀθέλητα δέχεσαι τὸν λογισμὸ, φτάνει νὰ τραβᾷς ἀμέσως τὴν προσοχή σου μακριά του καὶ νὰ τὸν διώχνεις.

Ἄν ἀφήνεις θεληματικὰ τὸν λογισμὸ νὰ στέκεται στὸ νοῦ σου ὅσο χρειάζεται γιὰ νὰ γεννηθεῖ ἕνα ἐμπαθὲς συναίσθημα στὴν καρδιά σου, ἡ ἐνοχή σου αὐξάνεται λίγο. Καὶ ἂν, μετὰ τὴν γέννηση τοῦ ἐμπαθοῦς συναισθήματος, συνεχίζεις νὰ συντηρεῖς μέσα σου τὸν λογισμὸ ποὺ τὸ προκάλεσε, μὲ συνέπεια τὴν ἔξαψή του, τότε ἡ ἐνοχή σου διπλασιάζεται. Ἄν, πάλι, μόλις ἀντιλαμβάνεσαι τὴν γέννηση τοῦ ἐμπαθοῦς συναισθήματος τὸ διώχνεις, εἶσαι ἔνοχη μόνο γιὰ τὴν θεληματικὴ σου παράδοση σ’ ἕναν ἐμπαθῆ λογισμὸ, ὄχι καὶ γιὰ τὸ συναίσθημα, ποὺ προκαλεῖται ἀπ’ αὐτόν.

Ἄν, τέλος, μετὰ τὴν συνειδητὴ ἀποδοχὴ τόσο τοῦ ἐμπαθοῦς λογισμοῦ ὅσο καὶ τοῦ ἐμπαθοῦς συναισθήματος, γεννιέται μέσα σου ἡ ἐπιθυμία γιὰ κάποιαν ἐμπαθῆ ἐνέργεια, λ.χ. ἐκδίκηση, τότε ἡ ἐνοχή σου αὐξάνεται λίγο ἀκόμα. Καὶ ἂν, μόλις

ἀντιλαμβάνεσαι τὴν ἐμπαθῆ ἐπιθυμία, δὲν τὴν ἀποδιώχνεις, ἀλλὰ τὴν ἀφήνεις νὰ χρονίζει μέσα σου, ἢ ἐνοχὴ σου αὐξάνεται περισσότερο.

Δὲν θὰ προχωρήσω ἄλλο. Αὐτὰ εἶναι ἀρκετά, νομίζω, γιὰ τὴ διαφωτισή σου. Βλέπεις καὶ μόνη σου ὅτι, ἂν διώξεις ἀμέσως τὸν ἐμπαθῆ λογισμό, βάζεις τέλος στὸν πόλεμο πρὶν κὰν ἀρχίσει. Χωρὶς λογισμό, οὔτε συναίσθημα γεννιέται οὔτε ἐπιθυμία. Πάρε ἀπόφαση νὰ ἐνεργεῖς μ' αὐτὸν τὸν τρόπο. Γιατί νὰ ταλαιπωρεῖσαι ἄσκοπα ἀπὸ τὸν πόλεμο τῶν παθῶν, κάποτε μάλιστα καὶ νὰ κινδυνεύεις; Ἐχεις ἤδη ἀποφασίσει νὰ μὴν ὑποκύπτεις στὰ πάθη, πὸ εἶναι ἀντίθετα στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἦρθε, λοιπόν, κάποιος λογισμὸς καί, χωρὶς νὰ τὸ θέλεις, προκάλεσε ἓνα ἐμπαθὲς συναίσθημα; Διῶξε ἀμέσως καὶ τὸν λογισμό καὶ τὸ συναίσθημα. Πρὶν προλάβεις ν' ἀπαλλαγεῖς ἀπὸ τὴν παρουσία τους, μήπως γεννήθηκε μέσα σου μία ἐμπαθῆς ἐπιθυμία; Διῶξε τὴν κι αὐτὴ μαζί τους δίχως καθυστέρηση. Νὰ ἔχεις ὡς ἀρχή: Μὴ δέχεσαι συνειδητὰ καὶ θεληματικὰ ἐμπαθεῖς λογισμοὺς, συναισθήματα ἢ ἐπιθυμίες. Μόλις ἐμφανίζονται μέσα σου, πρέπει νὰ τὰ διώχνεις μὲ θυμὸ καὶ ἀπέχθεια. Ἄν ἔτσι ἐνεργεῖς, θὰ εἶσαι πάντοτε ἀθῶα μπροστὰ στὸν Θεὸ καὶ στὴν συνείδησή σου. Στὴν ψυχὴ σου θὰ ὑπάρχουν πάθη, ἀλλὰ θὰ ὑπάρχει καὶ ἀθωότητα. Ἄλλωστε, θὰ ἀγωνίζεσαι μὲ ζῆλο γιὰ τὴν καθαρσὴ σου ἀπὸ τὰ πάθη.

Ὁ Κύριος νὰ σ' εὐλογεῖ!

(Ἀπὸ τὸ βιβλίον Ἀγ. Θεοφάνους τοῦ Ἐγκλειστοῦ: «Ὁ δρόμος τῆς ζωῆς - Γράμματα σὲ μιὰ ψυχὴ», ἔκδ. [I. M. Παρακλήτου](#), Ὠρωπὸς Ἀττ. 2005, σελ. 232 κ. ἐξ.)

(Στοιχειοθεσία Γ. Κ., Ἐπιμέλεια καὶ πηγὴ «[ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ](#)»)